

Szerkesztőségi iroda:

Főtit. Sár-Ferenczék háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitfal József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyitlerek és hirdetések.

Hirdetések jutalypórában számítatnak

MŰRAKÖZ

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi térsi öngyógyító szövetkezet”, a „Csáktornyai takarékpénztár”, a „Muraközi takarékpénztár”, az „Alsó-Muraközi-Takarékpénztár” és „Öngyógyító-egyesület” s a Muraköz-hegyvidéki közművelődési „Öngyógyító” hivatásos közlönye.

Előfizetési árak:

Egy évre 4 forint
Fél évre 2 forint
Negyed évre 1 forint
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések meg előfizetőknek:

Budapest: Goldberger A. V. és Ekestor B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelk A., Daube G. L. és társánál és Herndl Brünben: Stern M.

Nyitási póttsora 10 kr.

A phylloxera elterjedése Zalamegyében.

A phylloxera 1868-ban mutatkozott Franciaországban először, mint a szőlőültetvényeknek ártalmas állat, mely azóta ott oly rohamos sebességgel terjedt el, hogy Franciaország világhírű és az ottani nép egyik főüdvédelmi forrását képező szőlőszelét végpusztulás alá fenyegeti. Több éven át Európa többi államai csak szemlélői voltak a Franciaországban pusztító csapásnak és arra szorították, hogy a félelem ellenség behurcolását megakadályozzák, a francia szőlővesszők behozatálát megtiltották. Ez történt Magyarországon is. Szőlőspadaink, kik meglehetősen egykedvűséggel vették a dolgot, — a phylloxera veszélyes voltát vagy nem ismerték, vagy ha ismerték, nem félték annak becsmérlésétől, mert mindaddig, míg a francia szőlővesszők behozatálát tilalma kiadott, szőlősgazdánk derűre borúra hordatták a francia szőlővesszőket.

De a biztonság ezen kellemes érzetéből csakhamar felriasztotta szőlősgazdáinkat a phylloxerának országunk határaihoz közelebb fellépése. Eltekintve Portugál- és Spanyolorzágtól, hol e rovar szintén sok kárt tett, felbújt Schweiczbán és 1869-ben Klosterneuburgban Bécs mellett, tehát hazánk határának közvetlen szomszédságában. Gazdaközönségünk e közel veszélyről csak későn, 1872-ben nyert tudomást, holott pedig némelyek még akkor is hoztattak maguknak szőlővesszőket Klosterneuburgból.

Midőn a phylloxera már nagyobb mérvben terjedt el Klosterneuburgban, nálunk is felbújt a figyelem, de sajnosan kell konstatálnunk, hogy ez csak igen csekély mértékben történt, úgy, hogy dacára annak, hogy a földmívelési minisztérium körlevelei- és rendeleteivel, a szaklapok, sőt a napilapok is folytonos felszólalásaikkal a gazdasági egyesületek közül többen, de különösen az erdélyi, a gazdaközönséget, ugyazólván szintén nélkül figyelmeztették a veszélyre, mégis a phylloxera hazánk déli részében Pancsova határában 1875-ben elterjedt, a nélkül, hogy az illető szőlőbirtokok a baj nyomára rájöttek volna!

Ezen időtől kezdve a földmívelési minisztérium számtalanszor figyelmeztette a gazdaközönséget e veszélyes ellenségre; azóta több, részint a gazdák óvatossá tétele, részint a baj elterjedésének megállítására czélzó intézkedés történt.

Nevezetesen 1875-ben a földmívelésiügyi minisztérium megtiltotta a szőlővesszők behozatálát Klosterneuburgból, s közhírré tette azon szőlősgazdák neveit, kik eddig onnét szőlővesszőket hoztattak; ugyazérmind szigorúan megtiltotta a közön-

ségnek a szőlővesszők vásárlását mindaddig, míg a minisztérium által kiküldött tanács az illető vesszőket vizsgálat alá nem veszik. Zalamegyéből ugyanis Kálivőda Sándor és Faiszl József alsó-lendvai szőlőbirtokos uraknak voltak Klosterneuburgból hozott szőlővesszőik. Ezeket 1875. április 26-án Sissovecz Károly tanár ur vizsgálta meg s az eredmény az lett, hogy a vesszők phylloxera menteseknek nyilvánították. A vizsgálat ellentétes esetén ki tudja, nem pusztult volna-e már el azon borvidék, amely még jelenleg is életerőben van? S nem ment volna tönkre — miután közelben van — Muraköznek azon speciális szőlőfaja, az ugynevezett pospel vagy furtmint, melynek borát stájer szomszédjaink saját boruk javítására használják fel?

Hazánkban 1886-ik év végén a phylloxera-zárlat alá helyezett községek száma már 582-re ugrott.

Ez az 582 község 35 megye területén fekszik és pedig 536 a szűkebb értelemben vett Magyarországon, 46 Horvát-Szalvonországban. Az illető községek részint összefüggő kisebb nagyobb csoportokat, részint különálló infectiókat képeznek.

Zalamegyében a phylloxera lepelt községek a soólyi infectio csoporthoz tartoznak. 1884-ben Veszprém megyéből kaptuk e veszedelmes rovar s Felső-Eörs, Alsó-Eörs, Lovas és Pakoznak szőlőközségek birtok phylloxera folytokkal. Különálló infectiót Mezes Győrök képezett itt, dacára többször fogatosított intési munkálatoknak, a vész akadémilyanul tovább terjedt.

Az 1885-ik év végéig Zalamegyében a phylloxera vész már 12 községre terjedt el. Nevezetesen: Felső-Eörs, Alsó-Eörs, Lovas, Páloznak, Kövesd, Csopak, Balatonfüred, Tihany, Nemes Pécsely, Vászoly, Balatonudvari, Mezes Győrök. Ezen két utóbbi község különálló infectiót képez, ezen községekben 1885-ik év végén több mint 400 kat hold szőlőbirtok vészlepett volt.

Az 1886-ik év folytán még 186 községgel, tehát közel 47 százalékkal növekedett azon községek száma Magyarországon, melyek phylloxera lepelt területekkel bírtak.

Zalamegyében 1886-ik év végén 9-el szaporodott azon községek száma, melyekben a phylloxera konstátáltatott. Még pedig: Alsó Dörgicse, Aszófő, Akali, Balatonkisszőlős, Csicsó, Nagy Pécsely, Örvényes, Szt. Antalja és Zánka.

Megyénknek tehát északi, nyugati, s déli részén még eddig phylloxera lepelt szőlőbirtok nem találtatott. De ki tudja, vajjon rövid idő múlva nem fog-e a phylloxera valami módon oda jutni, ahol még eddig nem volt? Muraköznek szomszéd-ságában fekszik Varasdmegye, s már az 1886-ik évben Bobovecz, Deszincis, Felső

Rieka Klanjec, Kraljevacz Krapina Teplicz, Macse, Nagy Trgoniste, Plussca, Szerá, Szv. Krizs, Sztubicza, Varaszd-Teplitz és Zlatár községek szőlői phylloxera lepettek voltak.

Nem lesz talán érdektelen tisztelt olvasóm előtt az, ha egy kis tájékozást nyujtok arról, ami a phylloxera-vészre vonatkozik.

Hazánkban mindazon szőlőterületek, melyekben phylloxera van, zárlati csoportokra vannak felosztva. Ilyen zárlati csoport Magyarországon 35 van. A zalamegyei phylloxerás területek az I-ső, vagyis a budai zárlati csoporthoz tartoznak. Vanak azután egyes vidékek, amelyek különböző infectiót képeznek ilyen van 60.

Amerikai szőlőtelep hazánkban 11 van. Nevezetesen: Farkasd, Istvántelek, Szendrő, Székesfehérvár, Fehértempom, Peér, Keeskemét, Budatok, Nagy-Károly, Nagy-Várad, Paulis-Baraczka. A nagymélt vállalás- és közoktatásügyi minisztérium azon van, hogy ily amerikai szőlőtelepek minden tanítóképezdénél legyenek. Dicséretre méltó intézkedés, sikertőljön!

Phylloxera kísérleti telep hazánkban csak egy van: Farkasd. Sikerral desinfiált lett 1886-ban 3 volt, u m Pécs, H.-M.-Vásárhely és Kolozsvár.

Ha a phylloxera veszélynek megyénk szőlőmívelésére nézve végzetesé válhat elterjedését gátolni akarjuk, legfőbb dolog a bajt ott, hol fellép, idejekorán felfedezni és megtenni nyomban minden intézkedést a rovar teljes kiirtására.

Ezen tanácsot figyelembe kell venni nemcsak szőlősgazdáinknak hanem mindenkinek, kit házaja anyagi ügyei érdekelnék. Azért kérem e lap tisztelt olvasóit, méltassák kellő figyelemre szerény soraimat és ne hagyják azokat pusztába kiáltó szó gyanánt elhangozni!

BRAUNER ALAJÓ3.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kinevezés. A m. kir. igazságügy-minister úr Freytag Géza perlaki kir. járásbírósi segédelekkönyvezetőt a letenyei kir. járásbíróshoz telekkönyvezetővé, Horváth Pál nagykanizsai kir. törvényszéki irnokot a perlaki járásbíróshoz segédelekkönyvezetővé nevezte ki, helyére Pinterits Tamás csáktornyai kir. járásbírósi irnokot helyezte át.

— Jutalmazás. Csáktornya város képviselő-estülete Novák László városi irnoknak, távozása alkalmából, a községi iródban kifejtett szorgalma és buzgalmaért elismerésül 50 forint rendkívüli jutalmat szavazott meg.

jući pak nikakovu rodbinu, zmisli se je na svojega osloboditelja Alamanchera ter mu vezda ovak nspatlil njegovo dobroćinstvo. Lepa pelda zahvalnosti!

Eksplozirata lokomotiva.

Najviše nesrećah željeznčkih h pripela se pojedno prez dvojbe vu Ameriki. I vezda čitavo glas iz Newyorka, da se je kotel jedne lokomotive, koju su preveć zakurili, rezpuknul ter tolikom silom eksplozirah, da je za sobom zakapćene vagonne sprehtal baš na jednom visokom nasipu. Neopisiva je to bila nesreća, ar su se i vagoni vuzgali ter ovak putnički koj spožgan, koj stružuju, koj na komade r zrgan. Do vezda potegnuli su 40 mrtvih izpod tih ruševn h.

Nesreća na željeznici.

Ova se je opet blizu granice nše do motive t. j. med Oberweidenom i Marcbeggom prijetila. Jeden seljak hotel je s koli prek jednoga prelaza prejti, buduć je stražar šranjke zapreti pozabil, to je seljak prez zapreke prek tiral. Ali vu taj hip doruži jeden viak, potegne pol se kola seljakova ter je na komade sdrobi a i seljaka tak strašno izrani, da je malo ufanja k življenju njegovom. Ljudi pazite pri željeznčkih šranjgah, ako su baš ove i odprte!

Bismark.

Što nepozna ovo ime? Koj se samo malo bavi s čitanjem novinah, taj prizna nemškoga kancelara Bismarka; taj zna, da je do vezda cela eurojejska politika od željezne ruke glasovitoga ovoga človeka zavisela. Bog zna, nebi li vezda već naša krv na bojnom poju tekla, da to nije ostromnost Bismarka prepreciti znala! Pak ero čujemo, da je blizu vreme, da se bude Bismark zahvalil i iz službe vu mir stupl. Ouda budu brćas druga vremena za celu Europu!

Pustošeci vihiri.

Ljudi se nezmisle, koje ljeto bi bilo toliko vihrov i tak strašnih, kak jih je ljeto po svih straneh sveta a i vu našoj domovini. Vezda pak eto već pod jesen dobivamo glas, da je na otoku Kubi neopisivi viher nezdvajna ladal. Cela ribarska sela je taj viher v morje pomel i prek 50 ljudih pri tom vmoril. Na celom otoku poru il je preko 3000 hiž, pri čem je do osemsto ljudih življenje zgubilo. Pri Kasibaru vtopil je dva velika broda a cayo franciski zvani svetleći turan porušil i vu njem nalazće se pod se v mo je zakopal.

65 mrtvih najedenkrat.

Nema dvojbe, da se je i ovo vu jednoj morskoj nesreći pripetilo! Iz Trsta najme dobili smo glas, da su se pri Lus Pallasu dva morskoi brodi, jeden La France a drugi Südamerika zvani skupa tresnuli. Na ovom poslednjem bilo 360 ljudih, anda još se za sreću veliku drži, da se je pri ovoj katastrofi samo 65 ljudih vtopilo. Südamerika, koj je 2 i pol milijuna lirah koštal, tak je vtonul, da o njegovom oslobodjenju niti misliti nije moći!

Novo protuletje.

Vu Beču v „Prater“ vođećoj vulici postavljeni su vu najnovše vreme električni lampšaji. Polek ovih lampšov stjeći kostonaji i drugo djevje počelo je na novo cvesti. Buduć od lampšov dalje rastuće djevje ne cvete, niti nikakvoga znamen a nekaže o novom životu, to je sigurno, da je ono cvetuje djevje od električne svetloće rezdraženo ter na novi život prisiljeno bilo. Pri velikoj ovoj svetlosti mislilo je djevje, da sunce počne protuletno; ali se je bormeš vkan lo.

Skoćil iz drugoga kata.

To je čudnovita zabava, kada človek iz drugoga kata na vulicu skoći. Šugovski nadziratelji jedne dvokatne hiže vu Budapeštu

izabral si je ovu gimnastičku zabavu ter iz drugoga štoka doli skoćil. Niti pitanja nema, da mu se je lubanja pri tom štoku zdrobila na tvrdom tratoaru. Vele, da je jako na siromštvu došel, buduć mu je pak predi dobro išlo, zato mu se je malo pamet pomešala ter ga na ovo knećno delo vzela.

Kratke novosti.

Vu Čakovcu su za varaške školske odbornike 24-ga o. m. izebrali. Ovetković Antona, dr. Krasovec Ignaca, Nuzsy Matjaša, Prusatz Alojzi, Szecert Antona, Szilágyi Gyula, Sárossy László, Todor József, Wollák Rudolfa, Zakál Henrik i Ziegler Kálmána. Izvan ovih poleg zakona su člani odbora: Horvat Lajoš plebanuš i quardian, Schwarz Jakob rabinuš i namestnik učiteljah. — Šabal Jožef ošterias i licitar je vu Podturau 20-ga septembra vmoril. Pokojni živel je 39 letah. Naj počiva vu miru! — Čakovečki žitni trgovci su se jeden drugomu zavezali, da već nebudu od malih trgovcov i od onih senzalov žitek kupuvali, koji ljudem naproti idu na kraj varaša, nego svaki bude samo od svojega senzala kupieni žitek prek vzeli i to vu takvoj ceni, kak se senzal pogodi i na cedulu napiše. To je dobro i pošteno odlučenje, barem nebudu senzali vkanjuvali prodavce. — Grof Festetics Jenő je kottoribskim ognjogascim 20 frtov daroval. — Premeš čenje. Freitag Géza podvoditelj prelčke kr. grunтовnice je vu Letenje za voditelja kr. grunтовnice imenuvan, a vu Pelok na mesto njega Horvath Pavel bude došel. Pintarics Tamás čakovečki kr. pišar je vu Kanizu premešćen. — Čakovec varas je Novak Lászlón, varaškomu pšaru za njegovu marljivost 50 frtov prikazal. — Sjem bude v Preloku v tork, 2. oktobra.

Pitanja i odgovori.

Kérdések és feleletek.

(Po horvatski pripesal P. Novak)

(Hrvátul beküldötte Novak P.)

Koja je najjaka medicina proti grehu? Melyik a legerősebb gyógyszer a bűn ellen? Je strah Božji. Az Isten féltelme.

Zakaj psi nemariju za vino? Mert nem törődnek a kutyák a borral?

Zato, kajti trsja nezaju obdelarati. Azért, mivel a tőkét nem tudják megművelni.

Kaj je razlika med mudrim i norcom? Mi a különbség az okos és a bolond között?

Ovo: Muder človek senja po noći, gđa spi, a norc pak po dnevu, kada govori. Ez: Az okos ember éjjel álmodik, amidőn alszik, a bolond pedig nappal, amidőn beszél.

Med šoštarskim oruđeljem, za mēstriju njegovu, koja je najbolša? A cipész szerszámjai között, mesterségéhez, melyik a legjobb?

Jesu njegovi dugi zubi, s kojemi kožu uateze. Az ő hosszú fogai, amelyekkel a bőrt uyujta.

Kaj čini hižu nevugolno? Mi teszi a házat kellemetienő? Pevic: Žena, kada po svoji glaví hoće sve činiti. Először: Az asszony, amidőn mindent saját feje után akar csinálni.

Drugoe: Deca, ako neposlušneju rodi-tejje. — Másodszor. A gyermekek, ha nem engedel-meskednek szüleiknek. Tretič. Slugi i dekle dugo jezicni. Harmadszor. A szolgálóleányok, a hossznyelvűek.

Četerič. Najbolje spravičica i gošćenja. Negyedszer: Legjobban a gyülekezések és lakrőrozások.

Koja voda je najdražša? Melyik viz a legdrágább? Ona je, koju ošterias vleva vu vino i protaje. Az, amelyet a korcsmáros a borba tölt és elad.

Kolendar.

(Od 30-ga do 6 ga)

- 30. Nedelja. Jeronim. Proše vu Štrigovi. 1. Ponedjeljek. Remigij bišk. 2. Tork. Leocegar. Sjem vu Preloku. 3. Sreda. Kandid muč. 4. Čtrtek. Ferenc Seraf. 5. Petek. Placid. Mladi mesec. 6. Sabota. Brunon prizn.

CENA ŽITKA

Kuruza 5.60 Pšenica 6.75 — Hrz 4.50 5. Jecmen 4.50 6.Zob 5. Grab belí 7.60 žuti 7.25

LOTTERIJA.

Bpest 23. septembra 1888. 19. 4. 69. 56. 16.

VASUTI MENETREND.

CSAKTÖBNYAN.

Indul.

Brágerhof felé. Reggel 6 óra 32 perczkor postav. Deután 4 " 13 " gyorsv. Éjjel 12 " 07 " gyorsv. Kanizsa felé. Reggel 5 óra 25 perczkor gyorsv. Déiben 11 " 55 " postav. Éjjel 10 " 21 " gyorsv. Varasd felé. Reggel 7 óra — perczkor vegyesv. Este 10 " 27 " gyorsv.

Erkezik.

Brágerhof felé. Reggel 5 óra 02 perczkor gyorsv. Déiben 11 " 27 " postav. Éjjel 9 " 53 " gyorsv. Kanizsa felé. Reggel 6 óra 41 perczkor postav. Deután 4 " 17 " gyorsv. Éjjel 12 " 19 " gyorsv. Varasd felé. Reggel 4 óra 50 perczkor vegyesv. Este 6 " 13 " gyorsv.

Ođgovorni urednik;

MARGITAI JÓZSEF

Jó sziv sorsjegyek.

Évenként 3 húzás.

Sorsolási időtartam 60 év.

Alulirott elfogad

mai naptól fogva október 2-ig
előjegyzéseket

Jó Sziv Sorsjegyekre

melyek első húzása

f. évi október 15-én tartatik meg.

Főnyeremény 20.000 ft.

Egy eredeti sorsjegy ára csak 2 ft 85 kr.
Az előjegyzésnél darabonként 50 kr. foglaló
lefizetendő.

Muraközi takarékpénztár.

751 1 1

Máriacelli gyomorcsöppek.

Kitűnő hatású szer a gyomor minden betegségekben.

Védlejt.

Főállomhatatlan étvágyhiány, gyomorégőség, rossz illatú lelek, teltség, savanyú felhőves, kolika, gyomorhurut, gyomoréges, homok- és darakepődés, túlságos nyálkázás, savaság, under és hányás, főképp (ha a gyomortól ered), gyomoréges, székesorlás, a gyomorok teltséggel és italokkal való túlterhelése, gúliszék, lep-, máj- és aranyeres bántalmak, esetlenül. — Egy üvege ára használati utasítással együtt 40 kr., kettős palack 70 kr. Képzett székletes Brád Károly gyógyszerész által Kremisben (Morvaország).

Kapható minden gyógyszerárban.

Óvás! A valódi máriacelli gyomorcsöppeket sokat hamisítják és utánozzák. A valódiság jeleit minden üvegnek piros, a fenti védőjegyvel ellátott borítékba kell göngyölti lennie és a minden üveghez mellékelte használati utasításon meg kell jegyezni lenni, hogy az Kremisben Gasztek Henrik könyvnyomdájaiban nyomtatták.

Valódi minőségben kapható: **Zágráb:** Az irgalmasrendűek gyógyszerárban. **Csernek József** gyógyszer. **Hradec Králové:** Katkó Ant. E. gyógyszer. **Pečův József** gyógyszer. **Pospišil S.** gyógyszer. **W. Bánik** azán Prága. **Béla gyógyszer.** **Kapronczka,** Werli Miksa gyógyszer. **Ludhrac,** Komberg József gyógyszer. **Murozombut,** Böles B. gyógyszer. **Pregrada,** Blinicki Hippol. gyógyszer. **Szt. György,** Pollatschek R. gyógyszer. (Hataróvidék.)

A csáktornyai állami tanítóképzede kertjében emelendő árnyékszék felépítésére a költségterv szerint 340 ft 9 krt a nm. vallás és közoktatási ministerium engedélyezvén a munkálatok fogantatása czéljából a versenytárgyalás

f. év okt. 9-én délelőtt 9 órákor

a képezde igazgatói irodájában meg megtartatni. Felhivatnak tehát az érdekeltek, hogy zárt ajánlataikat 10% ovadék mellékkletével a fentebbi határnapig a képezde igazgatójánál nyujtsák be, hol a részletes tervezet is megtekinthető.

Csáktornya 1888. szept. 25.

Samu József
igazgató.

750 1-1

Arverési hirdetmény.

Perlak községi képviselő testületének határozata folytán a község tulajdonához tartozó kisebb királyi haszonvételek 1889. évre, és pedig:

1. Italmérési jog	5000 ft.	kikiáltási árral
2. Perlaki révhez vezető csárda	500 „	„ „
3. Skerjaki csárda	100 „	„ „
4. Halászat	20 „	„ „
5. Helypénzszedés	500 „	„ „
6. Drávai révátjárás	1500 „	„ „
7. Utczai világítás	200 „	„ „

1888. évi október hó 29-én d. e. 9 órákor nyilvános árverésen a Perlak községi irodában haszonbérbe adatnak.

Bánatpénz a kikiáltási árnak 10% a zárt ajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési feltételek a perlaki község hivatalában minden vasárnap reggeli 8-déli 12 óráig megtekinthetők, mely időben a kellő tájékozas is megszerezhető.

Kelt Perlakon, 1888. szeptember hó 9-én.

Rezsek Tamás

Horváth Mihály

jegyző.

744 3-3

városi bíró.

Radeini savanyuforrás és fürdő.

A radeini savanyuforrás a legcsodálatosabb natron-tartalommal bíró savanyuforrás Európában. Különböen hat miniszon betegségekben, melyek húgysavak felhalmozásán k. mútikó, a **csusz. epes. hang.** és vese kó és megkezdhető betegségek **aranyeres és hólyagbajokban,** az ritkaságok ellen a **gyomororvos és vesebajban** legp. d. savanyuforrás ellen dugóváltásokban, **burutokban** és **idegbántalmakban.**

Gazdag **kén-sav** és **kén-savas nátron** tartalma, **kellően lúgos** gyógyzó hatása a radeini savanyuforrás a **legkezelethebb ártó ital** teszi. **Savanykás horral vagy gyümölcsnedvvel** és csórolni keverve erősen **hűsítő és szélűjtő** italt ad, melyet **szanyos pezsgők** neveznek.

Nagyon kiterjedt használatnak örvend a radeini savanyuforrás mind **véd- és óvszer ronszó torokfáj, barányhímtő** **hi degelés** és **kolera** ellen.

A fürdő **vasas és savanyufürdő** tetszés szerinti hőmérséklettel készíttettek és kipróbált hatásuk **v. n. csusz. rheuma, nőbetegségek, verszegényég, Saplór. hysteria magtalanság** ellen (Egy fürdő ára 35 kr.) Szobadárak: 30 krtól 1 ftig.)

Egy liter radeini savanyufürdő 0.06 gramm k. t. t. savanyú lithion tartalom z. tehát egy adagot, melyen vezethető nem igen lehet túlmenni. Mely erősen v. n. radeini erős alkalmas, mint gyógyszernek, mutatják Garrod kísérletei, melyek mindenütt megérdemelték nyertek. Ő csont és porc darabokat, melyeket csórolni szenvedésként vett és melyek egészén **húgysavas nátronral voltak bevonva,** egyenlő erős káli, nátron és lithion oldós. tett. A két első oldit **csa ne o semmit sem hatolt,** az utólsó azonban **oly erősen,** hogy a kőcsényes barakodással tellett csontdarabok rövid idő alatt, egészen megszabadultak a bajtól. Ez arra **ostóznok** át, hogy **szanyvas lithionnal** telített kőcsényes-tegaxel tegyen kísérletet, kiknek **lúgos** csórolás **csórolás** **teltek** és **szany** teljesen megszűntek. E kísérlet hasonló körülmények között **más orvosok is elvérték.**

A víz eredetiségének fölismerése czéljából minden dugós fölöszlakban **RADEINI** sz. van beletve.

Prospectusokat ingyen és bérmentve küld: Curanstat, Sauerbrunn Radeini in Steiermark.

Kizárólagos képviselő: Csáktornyan Tóder József, Varszodon Moses M.

680 10-12

Nyom. Fischer Fülöp tulajdonosnál Csáktornyan.

— **Bucszó.** Csáktornáról Zala-Egerszegre távozván, mindazon vidékbeli t. előjáróságoktól és egyesektől, akikkel hivatali összeköttetésem voltak, nem különben jó ismerőseimtől e helyen is elbucszom. Kérem, tartsanak meg jóindulatukban és emléktükben, valamint én sem szünöm meg örökök kedvesen emlékezni a Csáktornayn töltött kedves napokra. Igaz tisztelettel Pochner Ferencz zalaegerszegi m. kir. adótárnok.

— **Utónállás.** Milics Antal draskoveczli lakos m. hó 20-án gabonáját Csáktornayra hozta s itt eladta 69 frtért. Este hazamenvén, Vidafalva és Sz.-Kereszt közti uton Toplicsanez József buzási és Toplek Imre vidafalvai lakosok megtámadták, torkon ragadták s a pénz tőle elvették. A károsult panaszára a csáktornyai és perlaki csendőrség csakhamar kinyomozta a tetteseket s a perlaki kir. járásbíróshoz kísérte. Az utonállók a rabolt pénz nagy részét már elköltötték.

— **Tolvajlás.** Skercz Bálint kameniczai (horvátországi) zsebtolvaj mult hó 29-én a sz.-rókusai bucsun egy bagymakereskedő zsebéből 94 krt kilopott, de tetten kapatván, átadatott a csáktornyai kir. járásbíróshoz.

— **Megszökött** a friduai kerületi börtönből e hó 1-én Jeroussij Alajos vizsgálati fogoly. Nálunk is köröztetik.

— **Was sagt er?** Ez az egy mondat egy muraközi tanuló jóvára határozó befolyással volt; hogy hogyan? Gondom. Egy jóraváló, tehetséges domború földművelő pepnak akarta taníttatni fiát. A fiú Zágrábba járt iskolába. Nyolczadik osztályba járt már. Az apa, hogy ocsóbbra kerüljön a taníttatás, hetenként magával szállította Zágrábba fiának az egy hétre való eleget. Ez így ment 7 éven keresztül. A fiú jól tanult, a szülők szerették őt, mert megbecsülte őket s a rokonok és komák örültek, hogy már egy év múlva az ifjú rokon, illetőleg keresztliú mint kis pap jön haza látogatába a nagy vakációra. Azonban a sors másként intézkedett. Egy nap megint felmegy Zágrábba az apa az anyjakkal együtt, hogy a heti elemőzsiát: kenyér, kaibász, sonka, pogácsa, muraközi sajt, meg más ilyen enni való mind-egében átadja a fiúnak. Az öregek megérkeznek Zágrábba de a fiút nem találják otthon. Az elemőzsiát szokás szerint ki pakolták és egy kicsit körülnéztek Zágráb városában. Az egyik utcában megpillantották a nagyreményű fiút, aminl karján egy elegáns hölgygel sétál. Az apa örömmel siet fia elé s muraköziesen kérdezi tőle: "Kak si sinko (hogy vagy fiam)? A szinkó isul, pirul, a hölgy meg nagyot néz s nem értvén az öregek beszédét, kérdéleg tekint gavalléja felé, aki nem akarja az öregeket felismerni, teteli magát s a hölgy felé fordulva kérdi: "Was sagt er"? A jó muraközi egy keveset értett németül s csakhamar tisztában lett a dologgal, ott hagyta anyjakkal a fiút és lepakoltán a hozott eleget, tájdoneltes szívevel hazamentek. A fiú, nem lévén enni valója, több levelet írt haza, hogy küldjenek már neki eleget, de az öreg kerületlen maradt, Nem-sokára haza megy, hogy megkérleje az öreget. Atyja ele áll, bocsanatot kér és kéri, hogy adjon neki

pénzt meg kosztot, hogy tanulmányait folytathassa. — Az öreg szigorúan fia felé fordul, szemébe néz s nyomtatékos hangon azt mondja neki: "Was sagt er"? — és a laképnél hagyta. Az öreget nem lehetett kiengesztelni, annyira bántotta az, hogy fiát megtagadta, nem is adott a fiúnak semmiféle segítséget, ugy, hogy az kénytelen volt felbeszakítani tanulmányait, haza ment s földművelő lett belőle. Az öreg már rég meghalt, a fiú még él s Al-6-Domboron jó módú földművelő, aki többször elmondja, hogy most már legalább is öspörö volna, ha azt a fatális "Was sagt er"-t nem mondta volna.

— **The Gressham.** Életbiztosító-társulat Londonban. Fiókja Ausztriában: Bécs, I. Gisellastrasse 1., a társulat házában. Fiókja Magyarországon: Budapest, Ferencz József tér, 5. és 6. sz. a., a társulat házában. A társulat cselekvő vagyona (activa) 1887. jun. 30-án fr. 97.722.255. A befizetett évi díjak után járó összeg ez év ut 1887. jun. 30-án fr. 18678.393.10. A társulat fennállása óta (1848) kifizetett biztosítási- és járadéki összeg, nemkülönböztetve visszafizetés stb. fejében járó összeg fr. 191.108.220.84. Az utolsó 12 havi üzletében a társulatlal 58.138.225 fr. erejéig újabb üzlet kötött meg. mi által a társulat fennállása óta kiöpt üzletek főösszege 1510.786.529.53 fróban állapítható meg. A biztosító levél (police) kiállításánál alapelv szolgálat tervezet (prospect) és díjjegyzék (tarifa), ugyszintén ajánlást mintaké díjtalanul kaphatók Ausztria-Magyarország minden nagyobb városában a társulati közzétettől (agens) és a társulat fiókjánál Bécs és Budapesten.

FELELŐS SZERKESZTŐ
MARGITAI JÓZSEF

TECAI V.

VU ČAKOVČU 7. OKTOBRA 1888.

BRJ 41.

MEDJIMURJE

Urednička pisarnica:
Glavni piš. e. fraterska hiša, lèvo na kondignaciji. — S urednikom moči je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tičeće se sadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jozefa urednika vu Čakovec.

Isdateljstvo:
Knjižara Fischel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

Predplatna cena je:
Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvrt leta 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Študentski glasnik: „Medjimurskoga polpomoznog i pušičkoga društva „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, „Dobro-Medjimurske sparkasse.“ i „Polpomoznajuga društva“ „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva.“

Prošnja k poštuvanim čitateljem!

Vu zadnjem fertalju leta 1888-ga s pozdravom prosimo sve naše poštuwane predplatnike, koji su s penzi, to jest s predplatami dužni, naj nam svoje duge čim predi izplatiti dostojno.

Pisanje, štampanje i rezpošiljanje no vinah naših vnoogo truda i vnoogo penz košta. Čekali smo do vezda s predplatami i tak reku: na porgu smo morali novine „Medjimurje“ izdati, ali leto bude minulo, a mi moramo naše duge takaj izplatiti.

Čekali smo na predplate i nismo nikoga terjali, ar smo znali, da je puku, ko uzdržuje naše novine, vnoogiput i 4 frt penz težko za izplatiti. Ali vezda, kada su nam — hvala gospodinu Bogu — polja dobro obradila, zitek i marha boljšu cenu dobila, kada se nigdo nemre tužiti, da je zlotesta letvina bila i mi prosimo naše jako poštuwane čitatelje, naj budu tak dobri, pak one neštere forinte predplatne penze za ovo leto, a nekoiji i za lanjsko i predlanjsko leto, naj nam do 15 ga ovoja meseca pošleju.

Oni poš predplatniki, koji nam do 15-ga o. m. svoje duge nezplatiu, budu poseb po pošti list dobil, vu kojem budu opomenjeni na svoje duge

Joi jedenput prosimo sve naše jako poštuwane, dobre Medjimurce, tak takaj naše poštuwane predplatnike prek Drave

i prek Mure, naj našu prošnju izpuniju, da budemo mogli naše novine i nadalje pisati, stampati i rezpošiljati i s tem veri, domovini, napredku i puku na hasen biti.

S izvrstnim pozdravom

Urednik i izdatelj novin „Medjimurja“

Z A B A V A

Soldat i čišlo.

Pisredil GLAD FERENCZ.

I.

Bilo je meseca januara ljeta 1882. kad je jeden del junacke vojske bi mobiliziran, da zaduši puntariju vu Hercegovu i Bosni ter mir i red napravi. Vladari Črne Gore i Srbije n su imali više jakosti da se suprot stave puntarom vu njihovih zemljah.

Antun Signger, kuraz n mlad č, pozdravil je pozv na vojnu s veseljem. Bi je čil i vesel, med šestero dece jednoga moža najmlajši, i bilo je veliko siromaštvo pri hiži dok su ne deca ponarasila i jeden za drugin nije vu tuđu službu išel, a protiv opet jeden za drugin med soldate, ar su bili ravni kakti borovo steblo. Domaaj nije naš Antun vnoogo zgubil a pri soldatiji bila je prilika i sveta videti i nekaj izprebiti, kaj mladomu človeku zaista nemre škoditi, kak si je to on i sam misilil.

Nekoliko tijeđav kesne nahadja se je Antun sa svojom batalijanom vu Bosni, tu se nije dilo kaj znamenitoga videti, i kaj je i bilo, to mu je ni bilo drago, želje je sve sprobati, ali da je nekaj dobra, morai bi lagati. Penez mu je več zlavnja nestalo, ter nekuliko več dnevor bila mu je jedina hrana kurazu i pokvarena slanina, kaj je vu telečaku nosil. Ali kaj je vsemu tomu koruna bila, kompanija, vu kojoj je Antun služil, bila je od izdajničkog špiona na krivi puš zapljama i tak od ostale vojske čisto odjeljena.

Kaj je pomoglo tomu, ako je kapitan špiona Bošnjava dal na mestu streljiti, kak je vkanjivost spazil i lopov kad je pobeči hetaj; položaj vriih soldatov nije bil s tem pratenjen, oni su se nahadjali vu nepovoljnoj pečinastoj dolini i vsaki su se čes mogli nadjati, da budu puntari na nje navali, ar h je špion prez dvoje k neprijateljskoj vojski vu susret odpuljal, ali njegova prefrigana misel bila je prefrisko od kapitana odkrita.

Kaj bi se ve moralo delat? Sunce je spuščalo okomito svoje trake na glave soldatov, koji več težko izmučeni, z ubadava su se ogledavali za kakvim drevom ai gramom. pak isto tak, ali zabadava su se ogledavali, gde bi mogli najti kaplju vode.

Vsa dolina bila je previzit-rana. Na okolo neobine pečine, gore nikakvoga izlaza zvnu tesnoga klauca, pa kojim su došli, mogli se je opet najti.

Mimo-amo nazad, odlučno rče kapitan, ar ovdí budemo svi poginuli. Kompanija se obrne i niti nepisne, ter jeden za drugim počeli su se soldati prepeljavati po klanjcu, koj njih je opet napeljal vu dolinu. Puše su držali napete i oči su neprestance gledale vrhunce od gore, ar im se je nedvojbeno činilo, da nje bude prvlje ali potlje neprijateljaka kruglja pozdravila.

I Antunovo oko gledalo je na levo i desno, ne toliko vu visinu, to je prepustilo on svojim pajdašim, več je on gledal za drugim putem črez klisure, koji se ovče moral razdvajati i pri kojem ih je izdajnički špion prez dvojbe peljati hotel, ali na zadnje kaj je to bio?

To visrce grmie n'halo se je malim vetrom, kaj ga je prelazeča vojska napravila. Antun vudri s kundakom po grmju i nije se vkani, ar za tim je bil meter široki pre-tor, stene su bile s melnjom obras'e a morebiti i voda nije bila dasleko. Antunovo znadjenje bilo je kapetanu dojavljeno i po kratkom dogovoru išla je vojska vu naravní taj prekop. Bar smo vu hladu, misli si je kapitan, pak morti budemo i vodu našli.

Komaj kaj se je pol kompanije vu špilju zavleklo, silom iz visine brega, pucale su puške jedna za drugom, dva soljati bili su ranjeni, ali su taki od svojih pajdašev bili odnešeni vu špilju, divja vika puntstov zar-gmela je strašno po gori.

Ve je bilo skrajno vreme, prav ve smo im vušli, govorili su soldati odehavajuč, tam vuni bili bi nas postreljali jednoga za drugim kak zajce na hsjki, ova lopovština bila je tak napravljena.

Vlažen mrzel zrak okrepi dušu soldatom oni su koracali junački naprvo, ovdí ondí zmeknul bi koji komad melnija i žnjim si vusta nafajhtal. Vezda je več bil prelaz, luknja (špilja) pod bregom tak tesen, mali, da se je v mukom soldat za soldatom prevlačil, vu isto vreme opazil se je komadič nebeskoga svoda i slaba svetlost predrla je vu šplju.

I na zadnje eto vode! Je, ona je cure'la iz kamenja, dosta po mali, ali za siro mašne soldate neprecenjena krepost, jeden je za drugim rukami grabil vodu, ranjenim soldatom oprane budu rane vodom i dobro povite svazene, i tak po kratkom odpočinku nastavili su put dalje črez klisure.

Kaj tej prokletej stezi neima kriji, mirniji su soldati, i skoro da je i tak bilo. Ve širša, ve vušša, navek se po mali nije spuščala. Več je nastupila i noć i putujućiim više krat je hladen veter puhnuv vu lice Krv je vudrila soldatom črez podpradne cipele, oprava njim je bila razkomsdana, i ce i ruke zdrapano, a jakost je več ostavjala, nije niti dučo, poslje hoda od vše nego dva najst var ovoj samotnoj pusti

Napokon Bogu slava i hvala! S takvimi rčmi stupil je kapitan prvi na senokuo, obkoljenu na tri strani šumastimi bregi, a od četvrte strani s gustom trstinom obrasim potokom omedjašenom. Vu daljini čulo se je črez noćnu tišnu klopotanje melnua

Kapitan je sad vzel svoj zemljovid (mapu) da se žnjim dšpomene. Ovde se je opet mogel iznajti, da gde je. Po priliki tri vure k sunčanom zahodu, mo ala bi biti njegova divljaj, moglo se je zato vzeti, da je još i dalje odzada put, koj črez pečine voli, črez koje bi ih lopov Bošnjak segurno bil vodil. Nu to je bila vezda stvar mimogred, imali su jezero krat Bogu hvaliti, da im njihova tela vu tesnom ovom klanjcu nisu ostala za hranu jastrebom. Oficiri su se vezda skup spravili i držali su međ sobom dogovor. Noč je bila jako hladna i soldati črez teško pu-

tovanje dosta su se okupali vu znoju; stoga prenocišti pod vedrim nebom, bila je stvar jako nepovoljna i pogibeljna.

II.

K vodi doli koracati do melnua i tam nas nastaniti, rekli su vsi i zdihavajuč počeli su silno izmučeni soldati na novo koracati. Po priliki pol vure pučovanja dospeli su k melnu.

Pazljivo je bilo, kakti Noemova barka, vu sredini vode stojče; stanje obkoljeno. Lajanje psuv prebudilo je stanovne, be'i i drhčnu pokazal se je gospodar med oiprtim vratu, prek njegovoga ramena videle su se još tri ili četiri glave, lica su njim bila bleđa od straha, gda su spazili celu hižu obkoljenu od soldatov.

Jeli imate soldate vu hiži? zapital je kapitan kratko i odrešito

Neima, nema odgovoril je zvedbradi mlinar Jeli neimate drugoga mostu iznad ovoga tesnoza brva! Imamo, imamo, ali toga samo onda hasnujemo gda seno dimo vozimo.

(Datje sladí)

KAJ JE NOVOGA?

Redkost.

Velika je redkost takova mati, koja bi mogla izkazati preko dvačestoro vlastite rođene dece. Vu tom se odlikuje Godwin Marija zvana amerikanka vu Newyorku, koja zvan toga da ima tridečet i šest živih sestrah, ona sama rođila je dvaeset i sedmero dece. Kada su ju pri jednom popisu za njenu decu popitali, nije prav zuala odgovoriti, dok si sve nije poimence na cedulju popisala. Lepi božji blagoslov!

Potres.

Iz Petrograda smo dobili glas, koj prijavlja čitajućemu svetu, da je vu Batenu nezdravnja strahoviti potres bil nenavadno dugo vremena trajal. Potres taj pojavil se je takaj vu više pokrajinah orsaga ter neizmerno vugno kvara pruzrokoval vu imetku pučanstva ondešnjega. I vnoo ljudh je pri tom potresu pomorzjeno, kak novine pišu.

Operacija.

Vu Budašestu rođila je žena Možir Gjure dete, koje je imalo na svakoj nozi i na svakoj ruki šest prstov. Siromašna mati bila je na to jako razočosjena, nu puporezna baba vtaž la ju je vel č, da se samo naj vmiri, da to bude sve još dobro Zitiñ vuzme škarje i čisti prez svakoga dainega pitanji odreže detetu na ruki i nogi onaj suvišni prst. Moremo si misliti, kakove neprilike bude zbog ove operacije pri sidu imala, koje ju je več i pozvala pred se na oravdanje.

20.000 let stara živina.

Glasoviti engleski starinar T. L. Patter-son našel je nezdravnja vu jednom prelomu vu vapnenom kamenu krastavu Zubu, koja je živela. Po znanstvenom izraž vanu dočital je Patter-son, da je svoj ologova vapnenoga kamenja još pred 20 jezer let ovdí se signal, and ova aba 2veia bi po tom od onoga vremena t. j. 20 jezer let pod zemlom. Neverojatno je to, nu vu naturi su najveća čulesa.

Nemilosrdni suprug.

Vu Keresztes Páspóki žvi čozek ime- nom Kalivoda Imbro, koj ž vuč sa svojom tovarošcom vu neslogi, odsranil je nesrećnu ženu od sebe baš na nečovečni načn. Nemilosrdnjak taj zamamil je tovarošcu svoju v jednu komora na strani ležče svoje hiže, ter ju tu na v.ž. obesil. Da se menje z zna grdi njegov čin, zaklenul je vrata ter nad otvor, koj je na nahizje vodil van skočil. Ali sul je brzo vu trag došil i krvoločnika

pred se pozval, gde bude dal plaču nemilos- tivnomu suprugu za grdo ovo umorstvo.

Kradja na pošti

Naskoro se nebude nušše utal po pošti velike penzeze kam pošljati, toliko se kradje na poštini uredih dogadja. Još nisu vu trag došli onomu tatu, koj je vu Beču iz jednoga lista sedem jezer forintov van spelal, več ope- tav vu Budapistu našli su na isti način prazni list, koj je bil sa 3500 forinti obteršen ter ovak na po-tu dan. Sve poštarске knige keži lepo, da je list uručen, a lista s penezi nigde! To su fini tati, koji tak kaštno znaju tatbnu svoju spelati!

Novi minister.

Za naslednika pokojnoga na'ega minis- tera gštovja i šklstva Trefort Augušina im- novalo je Njegovo Veličinstvo kralj, grof- Čáky Albin. Čáky Albin rođil se je leta 1841 ga, on je do vezda bil podpredsednik više liže m-gj. ors. spraviče, vrhovni župan sepešče i šaroške varnegrije i najmlajši orsački zastavnik. Po vernom svojem služ- bovanju i domiljubju postal je evo usuprot dosta mladoj svojoj dobi kultusminister.

Vulkani.

Od Fillippinskih otokov donasaju morskí putnici strahovite glase. Vele, da se je na jednom od ovih otokov odprla jedna sopka (ogonj sipačući breg), za koju su mislili, da se je več iz sebe izmetala, da je več njezin na lava sto i sto hižih zemetala skupa sa utri stauujućiimi ljudimi i živinami. Preko petsto ljudih i nebrojno vugno domače marhe za- kopano je pod goruču lavu, a tiganje sopke još nije prestalo.

Samoubojstvo.

Opet se je jeden od naših velikašev skončal. Iz Pariza dobili smo glas, da se je tam boraveč naš grof Pally Arthur otroval (og ftal) vu hotelu Campbella. Arthur bil je sin Pály Rudolfa grofa ces. kraljevskoga komornika, koj se je takaj prije v.š. let sam skončal. Zrok samoubojstva grofa Arthura bilo je neuredno i prevzetno živeenje, po kojem opal je vu velike duge, iz kojih samo se je snrtu rešiti utal. Žalostna smit grofovska!

Šest danov postil.

Pri Erik Mahaju krojaču je dečak, inaš, koj je šest danov prez jela i pića zdžul. De- čak boječi se prez iglah i prez penez doma doiti, začel se je skitati po vukcih, na večer pri ulaz se je k domu i tu se je v pivnicu v jeden kut stisnuv i skrivil. Gosodar ga je na sve mogče načine dal iskati, ali stopran šesti dan pod večer našli su ga doh v pivnici tak izgladneloga i iznemogloga, da su ga vu špital na vračstvo d. ti gorali. Za nekoliko danov dočel je čisto k sebi.

Nepijmo vinal!

Vnogim budu čudnov to glasile ove reči. Jedn englesko osiguravajuče društvo najme uzialo je statistiku, vu kojoj verodostojno ho- će dokazati, da ljudi, koji navadno piju vino, pivo i žganicu vugno vu većem broju pomiraju i vnoo duž; b-tegumu, nego li oni, koji se s gori spomenutimi pitvinami nenapajaju. Jako je dvojbeno ova statistika, ima ljudih prez broja, koji celo življenje svoje drugo nisu pili, kak vino, nego s volom pak su borme veliki boj letah dovažal. Kaj je vu gori reenoj statistiki istina, to bi no ti jedno to bilo, da vezdašnje napravljene (paucane) pitvine človeku život prikračuju. Pi- jance to se razne ne računano vu tu statistiku.

Kratke novosti.

Denes tijezen je po celim svetu vu katoličanskih cirkvah rečiem bil za one pokojne, koji su vu purgatorijumu. Ovu činu među je sv. rimski otec papa odredil. — Na prilokim putu, međ Ivanovcem i Sv. Kržu